

นโยบายสภาการพยาบาลเกี่ยวกับการพัฒนาความ
เชี่ยวชาญทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์

รองศาสตราจารย์ ทศนา บุญทอง EdD. RN
นายกสภาการพยาบาล

ความสำคัญของพยาบาล

- **พยาบาลและผดุงครรภ์ เป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด ในการให้บริการสุขภาพที่จำเป็น และเป็นหัวใจในการสร้างความเข้มแข็งของระบบบริการสุขภาพ**

WHO 2016

ความสำคัญของพยาบาล

- พยาบาลเป็นทั้งสมาชิกในทีม และเป็นผู้ประสานงานในทีมสหสาขาวิชาชีพ
- เป็นผู้ที่น่าเอาการดูแลโดยผู้ป่วย/คนเป็นศูนย์กลาง **(people-centred care)** ลงสู่ชุมชน ซึ่งเป็นที่ที่ประชาชนต้องการมากที่สุด จึงเป็นผู้ที่ปรับปรุงผลลัพธ์ทางด้านสุขภาพของประชาชน
- และทำให้บริการสุขภาพมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่าใช้จ่าย

WHO 2016

- การที่จะตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพ และความต้องการของประชาชน ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พยาบาลต้องได้รับการศึกษา และการฝึกอบรมที่ดี มีคุณภาพและต่อเนื่อง เป็นพยาบาลเฉพาะทาง และเชี่ยวชาญ

GLOBAL STRATEGIC DIRECTIONS FOR
STRENGTHENING NURSING AND MIDWIFERY
2016–2020

- การสร้างความเข้มแข็งของการพยาบาลและการผดุงครรภ์เพื่อสนับสนุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเป็นกุญแจสำคัญในการปรับปรุงระบบสุขภาพของประชาชน
- หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เป็นนโยบายที่จะทำให้เกิดความเท่าเทียมที่มีพลังมากที่สุด

Margaret Chan, 2015

MAHIDOL UNIVERSITY
Walk of the East

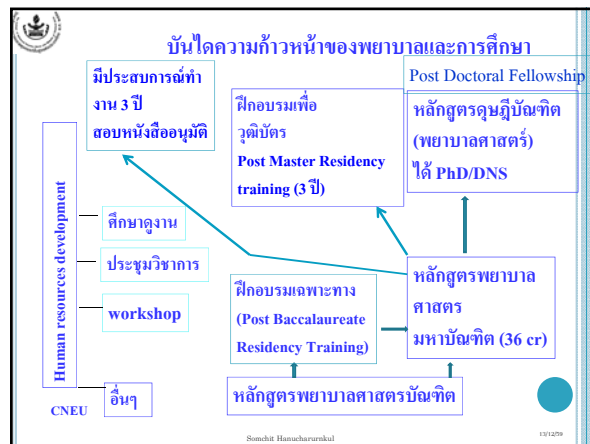
กลวิธี

- ต้องพัฒนาและใช้ศักยภาพของพยาบาลให้เต็มที่ และตรงกับขอบเขตความรับผิดชอบ (Domain and Boundaries)
- ต้องมีผู้ช่วยพยาบาล
- จะต้องให้พยาบาลมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายทุกระดับ

13/12/19

ทีมผสมผสานทักษะของการพยาบาล
(SKILL MIXED TEAM IN NURSING)

1. ผู้ช่วยพยาบาล
2. พยาบาลวิชาชีพ
3. พยาบาลวิชาชีพเฉพาะทาง
4. ผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง
5. ผู้เชี่ยวชาญ พยาบาลเวชปฏิบัติ
6. ผู้บริหารทางการพยาบาล
7. อาจารย์พยาบาล นักวิจัยทางการพยาบาล

จัดฝึกอบรมแบบ RESIDENCY TRAINING หลังปริญญาตรี

แบบที่ 1

- เป็นการพัฒนาศักยภาพของพยาบาลผู้จบใหม่ สู่วพยาบาลเฉพาะทาง 3 ปี (การทำงานคือการฝึกอบรม) เรียง เป็น module
- ปรับการฝึกอบรมหลักสูตรพยาบาลเฉพาะทางให้เอื้อต่อพยาบาลทุกคนที่ให้บริการ สามารถฝึกอบรมได้ โดยเป็นลักษณะ Residency Training จากปีที่ 1...2...3

จัดฝึกอบรมแบบ RESIDENCY TRAINING หลังปริญญาตรี (ต่อ)

- ปรับการพยาบาลเฉพาะทางให้ตรงกับการปฏิบัติงานของพยาบาลจริง เช่น การพยาบาลอายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ ผู้ป่วยวิกฤต ออร์โธปิดิก การพยาบาลสูติรีเวช ตา หูคอจมูก การผ่าตัด ผู้ป่วยมะเร็ง จิตเวชและสุขภาพจิต และการพยาบาลผู้ป่วยเด็ก เป็นต้น

จัดฝึกอบรมแบบ RESIDENCY TRAINING หลังปริญญาตรี (ต่อ)

แบบ 2.

การจัดหลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะทางของสภาการพยาบาลในรูปแบบเดิม แต่ต้องปรับให้ผู้เข้าฝึกอบรมสามารถเข้ามาเข้าฝึกอบรมได้เป็นช่วงๆ

การจัดฝึกอบรมแบบ RESIDENCY TRAINING หลังปริญญาโท หลักสูตรวุฒิบัตร

- เป้าหมาย เพื่อผลักดันความก้าวหน้าในการปฏิบัติการพยาบาล และปรับปรุงผลลัพธ์ของการบริการสุขภาพ

หลักสูตรวุฒิปัตร (เทียบเท่า ป. เอก)

- หลักสูตรเตรียมผู้นำทางการพยาบาลในการใช้ evidence-based practice ทั้งในการปฏิบัติการพยาบาล และในบทบาทของผู้บริหาร วิจัยเพื่อพัฒนาการปฏิบัติ R2R

หลักสูตรวุฒิปัตร (เทียบเท่า ป. เอก)

- ดังนั้นจึงต้องมีสมรรถนะในการแปลผลงานวิจัยลงสู่การปฏิบัติ การประเมินหลักฐานเชิงประจักษ์ การประยุกต์งานวิจัยในการตัดสินใจ การ implement นวัตกรรมทางคลินิก รูปแบบ และระบบใหม่ๆ เพื่อการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในทางที่ดีขึ้น
- เพิ่มจำนวนอาจารย์ที่เชี่ยวชาญทางคลินิก

พรบ.วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ๒๕๕๐

มาตรา ๘(๘) สภาการพยาบาลมีอำนาจหน้าที่ออกหนังสืออนุมัติ หรือวุฒิปัตรเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง และหนังสือแสดงวุฒิอื่นๆในวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์

วุฒิปัตร

- ออกให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่ง หรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมพยาบาลชั้นสูงระดับวุฒิปัตร

Somchit Hanucharurnkul

13/12/59

หนังสืออนุมัติ

- ออกให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่ง หรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ที่มีประสบการณ์ตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่สภาการพยาบาลกำหนด

Somchit Hanucharurnkul

13/12/59

เงื่อนไขที่สภาการพยาบาลกำหนด

- ปฏิบัติงาน ตรงสาขา 3 ปีหลัง ป. โท
- ดีพิมพ์ผลงานการปรับปรุงคุณภาพการพยาบาลในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI หรือนานาชาติ
- ส่งกรณีศึกษา 5 รายที่แสดงถึงการปฏิบัติในฐานะผู้เชี่ยวชาญ

ความจำเป็นของการมีหลักสูตรวุฒิมัธยมศึกษา

1. เดิมวุฒิมัธยมศึกษาของพยาบาลระดับปริญญาโท ต่ำกว่า วิชาชีพ ข้างเคียง และเป็น ระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่ใช่ ฝึกอบรม
2. การขยายความรู้เชิงวิทยาศาสตร์การแพทย์และเทคโนโลยี รวมทั้งหลักฐานเชิงประจักษ์ ต้องการพยาบาลผู้นำทาง คลินิกที่มีความรู้และทักษะสูงในการแปลและบูรณาการ ความรู้เหล่านี้ เพื่อให้บริการกับผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการอย่างมี ประสิทธิภาพ

3. ระบบบริการสุขภาพ ความต้องการและปัญหา สุขภาพของประชาชนที่มีความสลับซับซ้อนเพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่องดังกล่าว ต้องการพยาบาลผู้นำทาง คลินิกที่รู้จักใช้ระบบสารสนเทศ และรูปแบบการ บริการใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงคุณภาพ ประสิทธิภาพและ ความปลอดภัยของผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการ

4. การปฏิรูประบบสุขภาพได้เน้นถึงความสำคัญของการ ทำงานร่วมกันของสหสาขาวิชาชีพ พยาบาลจึงต้องมึ ความสามารถในการทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดกับผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการ การ ส่งเสริมให้พยาบาลมีระดับการศึกษาที่ใกล้เคียงกับ วิชาชีพอื่นๆ จะช่วยให้การติดต่อสื่อสารมี ประสิทธิภาพและเกิดบรรยากาศของการทำงานที่มี การยอมรับนับถือซึ่งกันและกันดีขึ้น

5. การมีพยาบาลผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรคหรือ กลุ่มเป้าหมาย จะช่วยให้การเข้าใจสถานการณ์ปัญหา และการตอบสนองความต้องการผู้ใช้บริการมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นการขยายโอกาสการเข้าถึง บริการสุขภาพที่มีคุณภาพของประชาชน

6. เป็นช่องทางในการเพิ่มจำนวนอาจารย์พยาบาลที่มี ความรู้ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติการพยาบาลซึ่ง เป็นหัวใจสำคัญของการสอนพยาบาลทางคลินิกทั้ง ระดับปริญญาตรี และปริญญาโท

7. พยาบาลจำเป็นต้องมีผู้นำทางคลินิกเพื่อร่วมกำหนด นโยบายและพัฒนาระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการ

8. เป็นการดึงดูดพยาบาลในคลินิกที่ใฝ่รู้และต้องการศึกษาในระดับสูงขึ้นไปให้หันมาศึกษาในหลักสูตรวุฒิปัตรา แทนที่จะศึกษาต่อในสาขาอื่น ซึ่งจะช่วยให้การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเกิดประโยชน์กับการปฏิบัติงานโดยตรง และเป็นการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพไว้ในระบบบริการพยาบาล

9. เป็นการจัดการศึกษาขั้นสูงสุดในวิชาชีพให้กับผู้ที่สนใจและต้องการความรู้และทักษะในการปฏิบัติขั้นสูง ที่ต้องการความเชี่ยวชาญทางคลินิก เช่น อาจารย์ที่สนใจและสอนภาคปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง นักบริหารการพยาบาล เป็นต้น

10 เป็นการให้คุณค่ากับการบริการพยาบาลโดยตรง นับเป็นทางหนึ่งในการสร้างอุดมการณ์ให้พยาบาลรักการปฏิบัติวิชาชีพที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์โดยตรงกับผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการ

สิ่งที่สภาการพยาบาลกำลังดำเนินการ

- การกำหนดสมรรถนะและการจัดหลักสูตรฝึกอบรม
- การกำหนดตำแหน่ง และโครงสร้างรองรับ พยาบาลเฉพาะทาง และพยาบาลผู้เชี่ยวชาญ (APN)
- การออกกฎหมายรองรับการพยาบาลเวชปฏิบัติ ในบทบาทที่ขยายออกไปเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการทั่วถึง
- การกำหนดค่าตอบแทน
- การรักษาพยาบาลเหล่านี้ไว้ในวิชาชีพให้มากที่สุด